

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy
o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw
(druk nr380)**

Uchwalona przez Sejm w dniu 7 marca 2007 r. ustawa o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw została wniesiona do Sejmu przez Radę Ministrów.

Celem ustawy jest rozszerzenie zadań Straży Granicznej oraz rozszerzenie uprawnień do prowadzenia postępowań i czynności operacyjnych w stosunku do osób, które popełniły przestępstwo łapownictwa czynnego (art. 229 k.k.) w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej.

Ustawa pozbawia funkcjonariuszy niektórych uprawnień w związku ze skazaniem ich za popełnienie umyślnego przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub gdy wobec funkcjonariusza orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych.

Skazanego funkcjonariusza (emeryta, rencistę) pozbawia się w szczególności prawa do lokalu mieszkalnego, pomocy finansowej otrzymanej na uzyskanie takiego lokalu, nakłada się na niego obowiązek opróżnienia zajmowanego lokalu mieszkalnego, a także pozbawia prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.*

Ustawa wprowadza przepisy umożliwiające przenoszenie do Służby Granicznej funkcjonariuszy innych służb bez konieczności zwolnienia się ze służby. Przeniesienie spowoduje zachowanie ciągłości służby, zachowanie uzyskanych kwalifikacji, jednocześnie

jednak przenoszonemu funkcjonariuszowi nie przysługuje odprawa i inne należności przewidziane dla funkcjonariuszy odchodzących ze służby.

Ustawa rozszerza katalog przesłanek fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby o przypadki gdy popełnienie czynu o znamionach przestępstwa albo przestępstwa skarbowego jest oczywiste i uniemożliwia pozostawanie w służbie oraz gdy upłynęło 12 miesięcy zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych.

Zmiany wprowadzone nowelizacją w zakresie obowiązku składania oświadczeń majątkowych z jednej strony wyłączają obowiązek składania oświadczeń w zakresie dotyczącym majątku odrębnego małżonków oraz osób pozostających z funkcjonariuszem (pracownikiem) we wspólnym gospodarstwie domowym, z drugiej strony nakładają na funkcjonariusza (pracownika) obowiązek składania oświadczenia corocznie.

Do istotnych zmian należy dodanie obowiązku informowania o podjęciu zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w firmach detektywistycznych lub ochrony osób i mienia przez małżonka lub inne osoby pozostające z funkcjonariuszem (pracownikiem) we wspólnym gospodarstwie domowym.

Ustawa wprowadza zakaz zatrudnienia funkcjonariusza zwolnionego ze służby przez przedsiębiorcę, który ubiegał się o udzielenie przez Straż Graniczną zamówienia publicznego oraz formułuje zakaz wykorzystywania informacji uzyskanych w związku ze służbą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej albo w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem zajęć u przedsiębiorcy.

W trakcie prac legislacyjnych w Sejmie ustawa została istotnie przebudowana i uzupełniona o przepisy, które rozszerzają zadania Straży Granicznej o uprawnienie do prowadzenia czynności w celu rozpoznawania i przeciwdziałania zagrożeniom terroryzmem. Dodane zostało uprawnienie do prowadzenia przez Straż Graniczną postępowań w zakresie przestępstw (groźba karalna, naruszenie nietykalności cielesnej, czynna napaść oraz znieważenie funkcjonariusza) skierowanych przeciwko funkcjonariuszom Straży Granicznej.

W dodanym art. 8a utworzono Fundusz Wsparcia Straży Granicznej, który będzie mógł być zasilany przez jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, banki i instytucje ubezpieczeniowe. Jego środki będą przeznaczone na pokrywanie wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych, remontowych oraz zakup niezbędnych towarów i usług.

W Sejmie istotnie rozszerzono katalog przestępstw dla których wykrycia, ustalenia sprawców i uzyskania dowodów Straż Graniczna może stosować kontrolę operacyjną oraz wykonywać czynności operacyjno-rozpoznawcze, polegające na dokonaniu w sposób

niejawny nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

Do ustawy został włączony przepis, który uprawnia Straż Graniczną do korzystania z informacji dotyczących umów ubezpieczenia oraz przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową.

Straż Graniczna zyskała również uprawnienie do zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia.

Ustawa wprowadza nowe uprawnienie dla Komendanta Głównego Straży Granicznej - kierowania funkcjonariuszy, w sytuacji wymagającej podwyższonej gotowości operacyjnej, do pełnienia służby w systemie skoszarowanym.

Sejm uznał za wskazane rozszerzenie zakresu stosowania badań psychofizjologicznych, testów sprawności fizycznej lub badań psychologicznych na przypadki gdy funkcjonariusz pełni służbę na określonym stanowisku służbowym lub w określonej jednostce Straży Granicznej.

Rozszerzono katalog przesłanek fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby poprzez wprowadzenie możliwości zwolnienia funkcjonariusza z powodu osiągnięcia określonego wieku. (55, 58 i 60 lat odpowiednio do posiadanego stopnia).

Uwagi szczegółowe i propozycje poprawek:

1. W zmienionych art. 9e i 9f ustawa uprawnia Straż Graniczną do podejmowania określonych działań, kontroli operacyjnej i czynności operacyjno-rozpoznawczych. Rozciąga się możliwość stosowania tych działań na ściganie przestępstw wskazanych w art. 258 k.k. oraz 299 § 1 k.k. Tymczasem przepis określający właściwość ogólną Straży Granicznej w zakresie wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców (art. 1 ust. 2 pkt 4 nowelizowanej ustawy) nie uprawnia Straży do ścigania tych przestępstw. Należy również zauważyć, że w analogicznych przepisach ustawy o Policji katalog przestępstw, w których stosuje się kontrolę operacyjną i czynności operacyjno-rozpoznawcze jest identyczny. Wymaga wyjaśnienia rozbieżność zaistniała w tym przypadku.
2. W art. 1 w pkt 6, w art. 10c w ust. 5 w pkt 2 wyraz "postępowania" należy zastąpić wyrazem "przestępstwa";
3. W art. 1 w pkt 6, w art. 10c w ust. 9 wyrazy "W terminie do 120 dni" należy zastąpić wyrazami "W terminie 4 miesięcy";

4. W art. 1 w pkt 7 w lit a wyraz "stanowiących" należy zastąpić wyrazem "stwarzających";
5. W art. 1 w pkt 7 w lit c, w ust. 2 zawarte jest upoważnienie dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia określającego sposób postępowania funkcjonariuszy przy legitymowaniu i zatrzymywaniu osób. Odpowiedni przepis ustawy o Policji w wytycznych do wydania rozporządzenia zawiera obowiązek uwzględnienia "poszanowania praw osób, wobec których działania te są podejmowane". Wskazane byłoby uzupełnienie wytycznych w niniejszym upoważnieniu o identyczny nakaz.
6. W art. 1 w pkt 2 dotyczącym art. 3a pkt 3 wprowadzono do ustawy zmianę terminologiczną. Wynika z niej, że "komórki organizacyjne" tworzą strukturę organizacyjną wyłącznie Komendy Głównej Straży Granicznej. Tymczasem w art. 1 w pkt 14 (w dodawanym art. 39b) ustawa posługuje się tym terminem bez wskazania, że chodzi o komórki organizacyjne Komendy Głównej. Wymaga wyjaśnienia to, czy nie istnieje potrzeba zastąpienia użytych tu wyrazów "komórka organizacyjna" wyrazami "jednostka organizacyjna". Z uwagą tą wiąże się potrzeba wprowadzenia poprawki w art. 136b zmienianej ustawy o następującym brzmieniu:
 - w art. 1 po pkt 36 dodaje się pkt 36a w brzmieniu:

"36a) w art. 136b w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
"1) komendantów oddziałów, komendantów ośrodków szkolenia oraz kierowników komórek organizacyjnych Komendy Głównej;"
7. W art. 2 zmieniającym ustawę- Kodeks wykroczeń należy przeredagować wnoszoną zmianę w sposób, który odpowiadać będzie zasadom tworzenia przepisów tego Kodeksu. Formy stadialne przestępstwa, w tym przypadku usiłowanie, powinno być zapisane w osobnej jednostce redakcyjnej przepisu. Stąd propozycja następującej poprawki:
 - w art. 2 wyrazy "§ 1 otrzymuje brzmienie: "§ 1. Kto wbrew przepisom przekracza lub usiłuje przekroczyć granicę Rzeczypospolitej Polskiej, podlega karze grzywny." zastępuje się wyrazami "§ 2 otrzymuje brzmienie: "§ 2. Usiłowanie i pomocnictwo są karalne."";
8. W art. 4 ustawy, zmieniana jest ustawa *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin*. W słowniczku do tej ustawy, zawartym w art. 3 w ust. 1 w pkt 1-6 stanowi się, że użyte w tej ustawie bez bliższego określania pojęcia emerytura, emeryt, renta

inwalidzka, renta rodzinna, rencista i renta oznaczają emeryturę policyjną, emeryta policyjnego, policyjną rentę inwalidzką itd.

Propozycja poprawki:

- w art. 4:
 - a) użyte w pkt 2, w art. 10 w ust. 2, 3 i 4 oraz w pkt 3, w art. 10a ust. 1 w różnym przypadku, wyrazy "emeryt policyjny" i "rencista policyjny" zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami "emeryt" i "rencista",
 - b) w pkt 2, w art. 10 w ust. 5 oraz w pkt 3, w art. 10a w ust. 5 wyrazy "emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej" zastępuje się wyrazami "emerytury lub renty inwalidzkiej",
 - c) w pkt 6 wyrazy "emerytury policyjnej lub renty policyjnej" zastępuje się wyrazami "emerytury lub renty";

9. Ostatnia z uwag dotyczy redakcji przepisu zawartego w art. 4 w pkt 3. W dodawanym przepisie 10a w ust. 5 należy wprowadzić następującą poprawkę:

- w art. 4 w pkt 3, w art. 10a w ust. 5 wyrazy "nie spełnia prawa do nabycia" zastępuje się wyrazami "nie spełnia warunków do nabycia prawa do".

Beata Mandylis

Główny specjalista ds. legislacji